

Ινστιτούτο Φιλοσοφικών Ερευνών

www.philosophical-research.org

Απόστολος Πιερρής

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

I. Συναντήσεις Άργους

8^η

12 Ιουλίου 2023

II. Συναντήσεις Πατρών

28^η

13 Ιουλίου 2023

I.

Συναντήσεις Άργους

8^η

**Τετάρτη 12 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., στην Αίθουσα
Τέχνης και Πολιτισμού «Μέγας Αλέξανδρος»**

Στην τελευταία μας τακτική συνάντηση (θα υπάρξουν και έπτακτες καλοκαιρινές) του πρώτου κύκλου των σεμιναρίων, θα ασχοληθούμε με το μέγιστο επίτευγμα του αρχαίου Άργους, την πλαστική του παράδοση.

Η Αργεία γλυπτική «Σχολή» επιδεικνύει εξ αρχής ένα σαφή ιδιοχαρακτήρα, που συνίσταται σε ωρισμένη μορφολογική ταυτότητα και υφολογική ιδιαιτερότητα.

Στην τέχνη, το Άργος αφιερώνεται στην μονοσήμαντη λατρεία και επιφάνεια του Απόλλωνα, και συνεπαίρνεται από το πνεύμα του σε καθαρή Δωρική «δημιουργία» (προβολή και φανέρωση), ανεπηρέαστο από τους κραδασμούς και εμποδισμούς που το εγγενές αντιθετικό δίπολο Απόλλωνα – Ήρας προκάλεσε στην ιστορική πορεία της πόλης, με αποτέλεσμα

αστάθεια και ανωμαλία διάθεσης, συμπεριφοράς, δράσης και αποτελέσματος.

Η μεγαλουργία του Άργους στην κατ' εξοχή Απολλώνια τέχνη της γλυπτικής (που μαζί με την λυρική ποίηση και το μέλος δίνουν μορφή στην Δωρική ουσία του κλασσικού, - από την γυμναστική του σώματος και την εορτή του πνεύματος στην πλαστική και ποιητική μορφή), καταφαίνεται στην αποκορύφωση του Πολύκλειτου ("nullum absolutius") και στην αποφασιστική επίδραση του Αργείου ρυθμού πλαστικής στην διαμόρφωση του κλασσικού Αθηναϊκού γλυπτικού Αττικοδωρισμού (Μύρων, Φειδίας, Αλκίμαχος, - αρχίζοντας με τον Θησαυρό των Αθηναίων στους Δελφούς).

Στις εξελίξεις που ωδήγησαν στην μεταμόρφωση της μορφής από το αρχαϊκό στο κλασσικό ύφος, καθοριστικό ρόλο έπαιξε ο Αγελάδας.

Και έτσι θα επικεντρωθώ για την ανάλυσή μου αυτήν τη Τετάρτη στους τρεις μεγάλους σταθμούς των πλαστικών ανδραγαθιών του Άργους («ηγορέαις υπερτάταις» τέχνης), στον Πολυμήδη με τον Κλέοβι και Βίτωνα των Δελφών από την πρώτη εποχή της μνημειακής πλαστικής, στον Αγελάδα για την μετάβαση και εμπέδωση της πρώιμης κλασσικής φάσης, και στον μέγα Πολύκλειτο, «κανόνα» του υψηλού κλασσικού.

Θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι κατά το πρόγραμμα:

Η Μεγάλη Αργεία Πλαστική Παράδοση:

Πολυμήδης, Αγελάδας, Πολύκλειτος

Η ανάλυση θα γίνεται φυσικά πάνω σε συνεχή ροή προβολών των συζητούμενων έργων τέχνης.

[Αναλυτική διαπραγμάτευση των ζητημάτων που θα μας απασχολήσουν θα βρείτε σε σειρά ερευνητικών μελετών μου ανηρτημένων στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα research Projects. Ενδεικτικά αναφέρω:

Στην κατηγορία **«Δωρικές Μελέτες»:**

1/ *Η Μορφολογία του Δωρικού και Ιωνικού Ρυθμού στην Πρώιμη Αρχαϊκή Γλυπτική, I*

2/ *Η Δωρική Μορφή και οι Προσλήψεις της στην Αρχαϊκή Πλαστική: Γενικό Πλάνο*

3/ *Ο Χαρακτήρας της Δωρικής Ταυτότητας του Ελληνισμού, XVIII: Ολυμπία, Ολύμπια Θρησκευτικότητα και η Μορφή του Απόλλωνα (Παράλληλοι Βίοι Ποίησης και Πλαστικής)*

4/ *Ο Χαρακτήρας κλπ., XIX: Η Σοβαρή Παιδιά του Κάλλους. Απόλλων Γυμναστήριος και Φιλήσιος*

5/ *Ο Χαρακτήρας κλπ., XXIII: Το Δωρικό Πνεύμα και οι Πνοές του. Διεγέρσεις, Προσλήψεις, Αντιδράσεις. (Πολιτισμική Ιστορία του Ελληνισμού από τα Μέσα του 7^{ου} στα Μέσα του 6^{ου} Αιώνα π. Χ.)*

Στην κατηγορία **«Μορφολογικές Έρευνες»:**

6/ *Σημειώσεις για την Ιστορία της Πλαστικής Μορφής μεταξύ των δύο Εποχών Τροπής*

7/ *Nullum Absolutius: Η Τελειότητα της Μορφής στον Πολύκλειτο (Μέρος VII της ολιστικής μελέτης «Κλασσική Θεωρία Μορφής: Οι Δομές της Επι-φάνειας του Είναι σε Ον, Κόσμο, Ιστορία, Πολιτική, Τέχνη»)*

Στην κατηγορία **«Ολυμπιακές Μελέτες»:**

8/ *Το Δυτικό Αέτωμα του Ναού του Διός στην Ολυμπία. Έρευνες στην Αισθητή Ιδέα του Κλασσικού, III: Δύο Πλαστικά Ρεύματα στην Πρώτη Γενιά της Αθηναϊκής Ελευθερίας, Αριστόδικος και Θησαυρός των Αθηναίων*

9/ *Το Δυτικό Αέτωμα κλπ., IV: Φειδίας, Αλκαμένης και ο Αττικοδωρικός Ρυθμός στην Πλαστική*

10/ *Ο Γλυπτικός Διάκοσμος του Ναού του Διός στην Ολυμπία, Α': Προλεγόμενα. Η Μεγάλη Μεταμόρφωση της Μορφής και ο Αττικός Δωρισμός στη Χρυσή Πεντηκονταετία.].*

II.

Συναντήσεις Πατρών

28^η Εκδήλωση

Πέμπτη 13 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., στο Μέγαρο Λόγου και
Τέχνης, Αίθουσα Διαλέξεων, 2^{ος} όροφος, Πλατεία
Γεωργίου Α'.

Άρχισα να παρουσιάζω την προηγούμενη Πέμπτη την μεγάλη εικόνα της ιστορίας από το τέλος της Ελληνιστικής Εποχής, (από το τέλος της παρακμής του κλασσικού Ελληνισμού), στο τέλος της Ευρωπαϊκής παρακμής, - οριοθετικά από το πρώτο μισό του 1^{ου} αιώνα π. Χ. μέχρι το δεύτερο μισό του 20^{ου} μ. Χ.

Την γενική αυτή μορφή της ιστορίας δομούμε κατά τις δυο άρρηκτα συνδεδεμένες διαστάσεις της, την γεωπολιτική και την πολιτισμική. Η συνάρτηση των δυο διαστάσεων εκφράζεται στην πολιτισμική ταυτότητα των γεωπολιτικών πεδίων του παγκόσμιου συστήματος.

Διαζωγράφω την μεγάλη εικόνα για το Κεντρικό Σύστημα της Ιστορίας, την ενδοχώρα περί την ανατολική λεκάνη της Μεσογείου, του νερού που δεν περιβάλλει την γη σαν ωκεανός, αλλά που περιβάλλεται, σαν θάλασσα, από αυτήν. Πρόκειται για την περιφέρεια από τον μυχό της Αδριατικής και τις Ιούλιες Άλπεις, μέχρι τον Περσικό κόλπο και από την Κασπία και τον Κάσπιο μέχρι την Σαχάρα, με τις φυσικές εξακτινώσεις του χώρου προς την Κεντρική και Νοτιοκεντρική Ασία αφ' ενός και προς την Βόρειο Αφρική αφ' ετέρου. Ο χώρος αυτός χαρακτηρίζεται από εξαιρετική, σταθερή συνοχή και εγγενή ισχυρή ροπή ολοκλήρωσης, - συνεκτικότητα γεωπολιτική εκφραζόμενη με την διαδοχή του αυτού αυτοκρατορικού μοντέλου συνέργειας, Ρωμαϊκή, Βυζαντινή, Οθωμανική Αυτοκρατορία, με τους τρεις μεγάλους αντίστοιχους θεμελιωτές Αύγουστο, Κωνσταντίνο και Μωάμεθ, -- αλλά και συνάφεια βαθειά πολιτισμική.

Λόγω της αξονικότητας του πολιτισμικού Ελληνισμού, με εστία τον στενά Ελλαδικό χώρο, επιλογώρησα στον ιδιοχαρακτήρα του, φυσικό και διαχρονικό. Η κατανόησή του, πράξη αυτοσυνειδησίας και αυτοοικείωσης του αλλοτριωμένου Νεοελληνισμού, διαλύει τα σκότη του νεοελληνικού κρατικού αφηγήματος.

Θα συνεχίσω την ανάλυση αυτής της μοναδικής ιδιοταυτότητας, απαράλλακτης στα ύψη της και στις πτώσεις της. Απολύτως χαρακτηριστικές, επίμονες, ασυνήθεις και μοναδικές ομοιότητες από τους αρχαίους χρόνους στους σύγχρονους καιρούς σηματοδοτούν την ουσιαστική συνέχεια του Ελληνισμού στον χρόνο. Αλλά η εκτίμησή τους συνεπάγεται την παντελή αποτίναξη και εκ ριζών απόρριψη του φανταστικού αφηγήματος του Νεοελληνικού συστήματος.

Και θα προχωρήσω στην σκιαγράφηση της μεγάλης εικόνας της καθολικής ιστορίας του κόσμου για την περίοδο που οριοθέτησα, από την άποψη του γεωπολιτικού χώρου (ιστορική Ευρώπη) που έμελλε να κυριαρχήσει στις εξελίξεις της τελευταίας μισής χιλιετίας, και της πολιτισμικής ταυτότητάς του.

Ωστε στην μεθεπόμενη συνάντησή μας να ασχοληθούμε με τις αντίστοιχες μορφές των άλλων μεγάλων γεωπολιτικών περιφερειών του οικουμενικού συστήματος, και του ρόλου τους στην ιστορία, καθώς και με την παρούσα κατάστασή τους, επί τω θανάτω του Ευρωπαϊκού πολιτισμού που ζει ο κόσμος σήμερα.

Αφήνω τον ίδιο τίτλο που είχα ορθώσει για την παρουσίαση της προηγούμενης Πέμπτης:

Δύο Χιλιετίες Ιστορίας και Πολιτισμού

Αιωνιότητα και Χρόνος σε Τρία Γεωπολιτικά Πεδία

Κεντρική Αυτοκρατορία, Ρωσική Αυτοκρατορία, Ευρώπη

Απόλλων, Χριστός, Ισλάμ, Φάουστ
